

Загальна сума наведених показників не достатньо говорить про ефективність виробничої діяльності. Щоб побачити реальну картину результатів роботи підприємства, необхідно порівняти прибуток з витратами, завдяки яким він був отриманий. Для цього визначено рентабельність виробництва продукції.

У сільськогосподарському кооперативі "Летава" вона протягом 2007-2008 років зростала. 2007 року вона складала 35,09%, 2008 року – 41,93, а 2009 року вона була дещо нижча – 21,61%. Це на 13,48 процентних пункти менше, ніж було 2007 року. Звітного року вона зростає у порівнянні з попереднім 2009 роком, але все ж залишається меншою від базового року і склала 27,41%.

Досить високих результатів виробництва продукції і господарювання в цілому підприємство досягло, застосовуючи інноваційний, системний підхід до ведення господарської діяльності.

Висновки. Досліджуване підприємство досягло значних результатів в своїй діяльності, але для покращення інноваційного менеджменту необхідно розширити інформаційне забезпечення управління (характеристика споживацьких запитів, загальна ситуація на ринку, рівень конкурентної боротьби, найбільш перспективні напрямки розвитку НТП, характеристика економічного, політичного, правового, соціального, технологічного, екологічного і т.д. середовища господарювання, характеристика власного підприємства і підприємств-конкурентів тощо).

Для зміцнення ринкової складової інноваційного потенціалу слід збільшити частку ринку, займану підприємством; зміцнити конкурентні позиції і здатність протидіяти конкурентному тиску; підвищити адаптаційні можливості підприємства до змін ситуації на ринку, не відставати від вимог ринку тощо.

Список використаних джерел

1. Генеза ринкової економіки: Терміни, поняття, персоналі / Укладачі: В. Іфтемчук, В. Григор'єв, М. Маниліч, Г. Шутак // За наук. ред. Г. Башнянина і В. Іфтемчука. – К.: Магнолія плюс, 2004. – С. 226-228.
2. Дем'яненко С.І. Інноваційне зростання – основа стабільності агропромислового комплексу // Наука та інновації. – 2005. – Т. 1. – № 1. – С. 87-98.
3. Лисиця Т.М., Мельник А.М. До питання інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики // Наука та інновації. – 2007. – Т. 3. – № 6. – С. 72-76.
4. Менеджмент та маркетинг інновацій: Монографія // За заг. ред. С.М. Ілляшенка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 616 с.

Аннотація. Исследуется создание и структура инновационного потенциала предприятия в условиях системного его развития.

Ключевые слова: инновационный потенциал, инновационная деятельность, сельскохозяйственное предприятие, экономическая эффективность, рентабельность.

Annotation. Creation and structure of innovational potential of the enterprise as integral compound its system development is investigated.

Key words: innovational potential, innovational activity, the agricultural enterprise, economic efficiency, profitability.

УДК 330.332:336

В.Л. Гераймович, викладач Національного університету біоресурсів і природокористування України

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Стаття присвячена проблемам інвестування зовнішньоекономічної діяльності регіону. Досліджені процеси інвестування, аналіз стану інвестицій зовнішньоекономічної діяльності Хмельницької області протягом 2009-2011 років. Визначені пріоритетні напрями у сфері залучення інвестицій.

Ключові слова: інвестиції, інвестування, іноземні інвестиції, зовнішньоекономічна діяльність.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проблеми інвестування економіки завжди знаходився у центрі уваги економічної думки. Інвестиції визначають процес економічного зростання в цілому. У сучасних умовах вони виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, зростання технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро - і макrorівнях.

Активізація інвестиційного процесу є одним із надійніших механізмів соціально-економічних перетворень. Економічна ситуація, яка склалась зараз в Україні, дуже складна. Серед сукупності причин, що сприяли економічній кризі та утримують перехід України на траєкторію економічного зростання, чи не найголовнішою є інвестиційна активність.

Структурні реформи в Україні та потреба у збереженні позитивної динаміки економічного зростання засвідчують актуальність пошуку потенційних джерел фінансування інвестицій. У сучасних умовах вони виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи.

Сучасний стан розвитку світової економіки має важливий вплив на зовнішньоекономічну діяльність України. Стабілізація і розвиток економіки України значною мірою залежать від того, наскільки ефективною є інвестиційна діяльність. Структурні реформи в Україні та потреба у збереженні позитивної динаміки економічного зростання засвідчують актуальність пошуку потенційних джерел фінансування інвестицій. Доцільність та необхідність залучення іноземних інвестицій в економіку країни-реципієнта обговорюється як у зарубіжній, так і у вітчизняній науковій літературі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання залучення іноземних інвестицій розглядається такими вченими: Л.К. Безчасним, В.Г. Бодровим, С. Брю, О.В. Гаврилюк, Б.В. Губським, Дж. Кейнсом, А.І. Кредисовим, Т.Д. Коггін, К. Макконел, І.Р. Михасюк, В.Є. Новицьким, В. Нордхаус, С.С. Осадець, О.С. Передрій, М.І. Петренко, Ю.Є. Петруня, С.І. Пирожковим, Дж. Річі, П. Самуельсоном, К.О. Семеновим, Френк Дж. Фабоцці, Р.Фоглер, Дж. Менвілл Херріс, М.В. Чирак, Г.О. Швиданенко, І.Г. Яремчук, які переконані в малоймовірності економічного та соціального розвитку без залучення й ефективного використання іноземних інвестицій. Фундаментальні питання аналізу інвестицій досліджували такі вітчизняні вчені як І. Бланк, Є. Мних, С. Покропивний, М. Скворцов, а також зарубіжні М. Алексеев, Х. Андерсон, Л. Бернстайн, Ф. Вуд, Р. Ентоні, Є. Крайнева, Д. Панков, У. Шарп, А. Шеремет та інші. Проте, зважаючи на практичну значимість інвестицій у відтворювальному процесі підприємства й на важливість дослідження окремих аспектів теорії та практики аналізу інвестицій підприємства, урахування особливостей протікання сучасних економічних процесів у країні потребує проведення подальших досліджень у цій галузі.

Матеріали і методика досліджень. Сучасні науковці та практики активно досліджують проблематику впровадження, організації та створення служб внутрішнього контролю на українських підприємствах. Матеріалами дослідження є нормативно-правові документи та наукові праці відомих вчених. [4] У дослідженні використовувалися такі методи: аналізу і синтезу, порівняння. Оброблялась та аналізувалась інформація, отримана з різних джерел із використанням аналітичних методів. Використані публікації у друкованих засобах інформації та наукові публікації в Інтернеті [1, 2, 3, 5].

Метою даного дослідження є розкриття проблеми процесів інвестування, аналіз стану інвестицій зовнішньоекономічної діяльності Хмельницької області за період 2009-початку 2011 років.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для досягнення економічної стабілізації та подальшого розвитку регіону потрібно зростання інвестицій та зацікавленість всіх учасників цього процесу. Історико-культурні надбання, географічні та кліматичні умови забезпечують чудові умови для розвитку туризму. Туристичний потенціал краю визначається насамперед культурно-історичною спадщиною, яка є багато в чому унікальною. Туристично-рекреаційні ресурси області складають 269 територій та об'єктів природно-заповідного фонду, в тому числі й державного значення.

Хмельниччина є досить конкурентоздатним регіоном відносно сусідніх областей (наприклад, за темпами росту обсягів виробництва Хмельниччина займає друге місце після Чернівецької області серед областей західного регіону). Але економіка області потребує довготривалих відносин із стратегічним інвестором. Підприємства різних форм власності

зацікавлені в отриманні прямих інвестицій, шукають співробітництва для забезпечення підприємств новими технологіями та досвідом менеджменту.

Визначальними особливостями області є:

- потужний енергетичний комплекс: діє Хмельницька АЕС (номінальна потужність двох діючих енергоблоків – 2000 Мвт); передбачається спорудження і введення в експлуатацію третього та четвертого енергоблоків;
- значний виробничий потенціал: виробничу діяльність у промисловості здійснюють більше 1300 підприємств; у сільському господарстві – 559 сільськогосподарських підприємства та більше 1600 фермерських господарств; діє біля 6500 малих підприємств;
- багатoproфільне сільське господарство (рослинництво, тваринництво, птахівництво, вівчарство, бджільництво, рибальство) та конкурентоспроможна харчова і переробна промисловість;
- значні природні ресурси та корисні копалини (водні та земельні ресурси, лісовий фонд, більше 300 родовищ та проявів корисних копалин 23 видів і марок, 9 родовищ мінеральних лікувальних вод);
- розвинена туристично-рекреаційна та курортна інфраструктура, яка має величезний потенціал для розбудови та розвитку: функціонують Державний курорт „Сатанів” та курорт місцевого значення „Маків”, готелі, санаторії, бази відпочинку, оздоровчі табори для дітей та юнацтва, кемпінги, мотелі тощо;
- значний науковий та освітній потенціал: 29 вищих навчальних закладів всіх рівнів акредитації та форм власності; науково-інноваційною діяльністю займаються наукові та науково-педагогічні працівники всіх ВНЗів; підготовку робітничих кадрів забезпечують 42 державних професійно-технічних навчальних заклади та 100 навчальних закладів і установ інших форм власності.

За словами голови ОДА, вперше за два десятиліття Хмельниччина за результатами 2010 р. розділила перше місце в державі з Вінницькою областю відповідно до рейтингових показників Мінагрополітики.

Майже вдвічі зросло виробництво цукрових буряків – 1,6 млн. тонн. Вироблено 164 тис. тонн цукру (+44 тис. тонн до минулого року).

Незважаючи на те, що за 2008, 2009 роки спостерігався спад обсягів промислового виробництва відповідно на 0,6 та 23,6%, було ліквідовано та призупинено виробничу діяльність близько 200 підприємств, 2010 року досягнуто приросту промислової продукції на 4,9%. А вже за січень-лютий 2011 року приріст промислової продукції становить 14,3% (12-е місце по Україні). Підприємствами області отримано 61,1 млн. грн. прибутку, що на 21,0% більше, ніж за відповідний період 2010 року. Питома вага прибуткових підприємств склала 66,3%, що на 9,3 відсоткових пункти більше ніж за відповідний період минулого року.

Оскільки обсяг прямих іноземних інвестицій в економіці Хмельницької області на 1 січня 2011 року становив 183,5 млн. доларів США, що на 36,04 млн. доларів або на 16,4% менше, ніж на початок 2010 року. За 2010 рік в економіку області залучено прямих іноземних інвестицій на суму 33,3 млн. доларів США.

Важливо, що 27 січня 2011 року в рамках міждержавних домовленостей відбулося підписання Угоди між Хмельницькою обласною адміністрацією та урядом Московської області Російської Федерації про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво. Всього областю укладено 18 угод про співробітництво з регіонами Російської Федерації, Білорусі, Литви, Польщі, Румунії, Грузії, Китаю [1].

За прогнозами UNCTAD, ринок прямих іноземних інвестицій (ПІІ) 2010 р. склав близько \$1,4 трлн., що було майже на 30% менше від рівня 2007 р. і на 17% нижче від 2008 р. А відновлення ж зростання відбудеться не раніше 2011 р., коли ПІІ очікуються в обсязі \$1,8 трлн. [2].

Пожвавлення міжрегіонального співробітництва сприяло прискоренню темпів зростання обсягів експорту товарів, який 2010 року склав 118,3%, а за січень 2011 року – 145,7%, що дало можливість поточного року досягти позитивного торговельного сальдо в розмірі 5,9 млн. доларів США.

Негативною ознакою інвестиційного клімату для зовнішніх інвесторів є малі обсяги внутрішніх капіталовкладень. Адже відомо, що в країну з низьким рівнем внутрішнього інвестування не вкладатиме кошти й іноземний інвестор.

Таблиця 1

Прямі іноземні інвестиції в Хмельницьку область на 01.01. 2011 р.

Країни	Обсяги прямих інвестицій (млн. дол. США)	У % до підсумку
Усього	183,5	100,0
у тому числі		
Нідерланди	122,4	66,7
Кіпр	12,9	7,0
Віргінські острови, Британські	8,9	4,9
Польща	7,2	3,9
Німеччина	6,9	3,7
Сполучене Королівство	5,8	3,2
Російська Федерація	2,6	1,4
Сполучені Штати Америки	2,2	1,2
Ізраїль	2,1	1,2
Чеська Республіка	1,8	1,0
Інші країни	10,7	5,8

Джерело: держкомстат [3]

Дані наведено наростаючим підсумком з початку інвестування.

Перелік країн визначено, виходячи з найбільших обсягів інвестицій, що здійснені в економіку області.

Водночас потенціал співпраці з іноземними інвесторами, зважаючи на велику інвестиційну ємність регіону, використовується ще не повною мірою.

Пріоритетними напрямками у сфері залучення інвестицій є:

- розвиток агропромислового комплексу, створення нових і реконструкція діючих потужностей харчової і переробної галузей;
- машинобудування, деревообробна, легка та хімічна галузі;
- будівельний комплекс;
- сфера послуг, туристично-рекреаційний комплекс;
- розробка родовищ корисних копалин;
- організація нових високоефективних виробництв на базі існуючих підприємств, вільних земельних ділянок та незавершених об'єктів будівництва;
- реконструкція і технічне переобладнання діючих підприємств.

Експортних можливостей у підприємств з іноземними інвестиціями в Хмельницькій області найбільше в таких галузях:

- сільське господарство, мисливство, лісове господарство (виробництво м'яса для Російської Федерації, Білорусі, Польщі);
- харчова промисловість (виробництво натурального бджолиного меду для країн ЄС, солоду – для Російської Федерації, цукру-піску – для країн СНД, сухофруктів – для країн Європи, яблучного соку – для Німеччини, Угорщини, Польщі, макаронних виробів – для Білорусі, Російської Федерації, Молдови, ягід чорниці – для Швеції);
- легка промисловість (виробництво одягу для країн СНД, натуральної жіночої та чоловічої білизни для Польщі, Італії, Франції, Португалії, Мексики, Російської Федерації, виробів зі штучної шкіри для Молдови);
- обробка деревини та виробництво виробів з деревини (виробництво планкового паркету з дерев листяних порід для Іспанії та Франції, дубових дощок для Польщі);
- хімічна промисловість (виробництво ПЕТ-преформи для пластикових пляшок та багатошарової пакувальної стретч-плівки для Азербайджану, Білорусі, Казахстану, Молдови, Російської Федерації, Туркменістану, Таджикистану, Литви, Німеччини, Польщі, Сербії, Словаччини, Чорногорії);

- машинобудування (виробництво фільтрів автомобільних для Азербайджану, Грузії, Молдови, Російської Федерації, Польщі);
- інші галузі (виробництво посуду фарфорового для Азербайджану, Грузії, Молдови, Російської Федерації, Естонії, Латвії, Литви та іншого).

Значна критичність у ставленні вітчизняних підприємців до процесів, що відбуваються в українській економіці, порівняно повільний приплив іноземних інвестицій свідчать про поширеність сумнівів щодо перспектив економічної динаміки в Україні і про дійсне економічне поживлення в українській економіці поки що не йдеться.

Висновки та пропозиції. З нашої точки зору, стабільність позитивних тенденцій в розвитку економіки залежить від того, наскільки зміни в економіці забезпечують генерування інвестиційних ресурсів шляхом активізації відтворювального процесу на окремому підприємстві та в народному господарстві загалом, формування економічно обґрунтованого механізму визначення ефективності виробництва та забезпечення його конкурентоспроможності.

Проведений аналіз стану та перспектив інвестування зовнішньоекономічної діяльності Хмельницької області дозволяє зробити висновок про необхідність покращення інвестиційного клімату в регіоні для збільшення залучення іноземного капіталу, удосконалення механізмів державного управління іноземними інвестиціями в контексті інтеграції України в Європейський Союз. Це стосується необхідності скорочення норм та зобов'язань органів, які регулюють та контролюють процес, створення диференційованої системи стимулів, спрямованих на розв'язання пріоритетних структурних проблем, проведення відповідної ліберальної політики щодо присутності іноземних компаній у регіональній економіці.

Чітко відрегульований механізм одержання і використання іноземних інвестицій є важливою передумовою для створення позитивної міжнародної громадської думки про Україну та її керівництво. Якщо уряд рухається в напрямі досягнення своїх основних економічних завдань і запланованих обмежень і немає заперечень щодо курсу реформ, то зростає ймовірність того, що інвестори вкладатимуть свої капітали. Частиною щоденного політичного середовища України є протиріччя між законодавчою і виконавчою гілками влади. Це, в свою чергу, створює клімат невизначеності та перешкоджає припливу інвестицій.

Список використаних джерел

1. Сайт головного управління статистики у Хмельницькій області // <http://www.statbrd.ic.km.ua/ukr/index.htm>
2. Сайт UNCTAD // http://www.unctad.org/en/docs/wips2008_en.pdf
3. Сайт Міністерства аграрної політики України // <http://www.minagro.gov.ua/>
4. Мороз П. Аграрний бюджет-2010: кого підтримує держпідтримка? / П. Мороз, А. Олекса // АГРОПРОФІ. – 2009. – № 46. – С. 4-6.
5. Статистичний збірник „Сільське господарство України” за 2009 рік / За ред. Ю.М. Остапчука. – К.: Держкомстат України, 2010. – 390 с.

Аннотація. Стаття посвячена проблемам інвестування внешнеэкономической деятельности региона. Исследованы процессы инвестирования, анализ состояния инвестиций внешнеэкономической деятельности Хмельницкой области в 2009-2011 годах.

Ключевые слова: инвестиции, инвестирование, иностранные инвестиции, внешнеэкономическая деятельность.

Annotation. The article is dedicated to foreign investment activity problems of the region. The investment process is studied, the analysis of the situation with foreign investment activity in Khmelnytskyi oblast in 2009-2011 is done.

Key words: investments, foreign investments, international business activity.